

מב [העזרה] דברי ר"מ. רבי יהודה אומר מג [לאור]. ר"ש אומר: משיצית האור ברובן: יב [ו] היכן שורפין אותו לו בבית הדשן הגדול חוץ לירושלים. לצפונה של ירושלים. חוץ לו לשלש מחנות. מד [ווקופין] לו של כהנים היו מעמידין סביבות המערכה מפני גט דוחק העם. כדי שלא יהיו קופצים לראות ונופלין לתוך ה) המדורה. אחד השורף ואחד המסייע בשעת שריפה מטמאין בגדים. (כ) אבל המסדר את

חלופי גרסאות

(לה) נכ"ע: משיציתין לאור. (לו) נכ"ע: חצית הדשן.
(לז) נכ"ע: ושלש. (לח) נכ"ע: ווקופין. ונפירוש רבנו
חננאל גיטותין דף כ"ח הגירסא "והיקפין". (לט) נכ"ע:

הגהות הגר"א

מג ירושלים: מג תשנית האור: מד ווקופין:
דחוק העם. (מ) נכ"ע: לתוך המערכה.

ח ד ו ש י מ

הגויה" (ובגלגל עוף שהור מוירי שם כדמשמע מבבא שלפניה ומבבא שלאחריה). לכאורה קשה הלא מסקינן בכריתות (דף י"ג ע"א) שאכילת אוכלים מטמאים כחצי פרס פוסלים את הגויה, היינו דוקא אם אכלם בכדי אכילת פרס, אם כן באוכל נבלת עוף שהור תיפוק ליה שהוא טמא טומאת חמורה מן התורה מחמת אכילת כזית מנבלת עוף שהור? אלא ע"כ תנא דתוספתא בזבים סבירא ליה, שטומאת נבלת עוף שהור בבית הבליעה היא טומאת מנע ובעינן כזית בבית הבליעה בבת אחת, והיכא שאכלה בכדי אכילת פרס, טומאתו רק מדברי סופרים מדין האוכל כחצי פרס אוכלים טמאים שפוסלים את הגויה (אך בבאור הגר"א שם על התוספתא כתוב: "פ' אין בה כשיעור לטמא בבית הבליעה מצטרפת לשאר אוכלים טמאים לפסול בכחצי פרס. א"כ שטבל בינתים שאינו טמא טומאת חמורה אפילו הכי הוא טמא מחמת פסול גויה אם אכל כרי חצי פרס" ובהגהות הגר"א שם הגיהה לא כדבריו בבאורו וגרים, "נבלת עוף טמא". ולהאמור אתיא שזיר מבלי אוקיפתא ומבלי הגהה).

גם מסוגית הגמרא בחולין (דף ק"ג ע"ב) יש להוכיח שהאמור בזבחים (דף ע') "חד לשיעור אכילה בכדי אכילת פרס" לא אתי אליבא דכולי עלמא, שהרי שם בחולין משמע איפכא, "שסתם אכילה בבת אחת משמע" (כאמור שם ברש"י ד"ה מהו וכו') ואילו שם בזבחים משמע דהוה אמינא שסתם אכילה אפילו ביותר מבכדי אכילת פרס? ואולי יש לחלק ולומר אימתי אמרינן שסתם אכילה בבת אחת היינו דוקא לענין חזו"ב שבעינן אכילה ממש כלומר שחייב כשבלע במעינו דוקא כמבואר בכתובות (דף ל' ע"ב) "שסתמי" במשע בנפשיה לא הוה עד דבלע", ומסתמית הסוגיא משמע דזה הוא אליבא דכולי עלמא בין לאכילי ובין לרבא. אבל לענין טומאת עוף שהור בבית הבליעה בעינן רק דרך אכילה שררי רבא סבירא ליה בנגד (דף ס"ב ע"ב) שטמאתא בבית הסתרים והרמב"ם פסק כוותיה (ובזה מבואר הא דתני בספרא פ' אחרי מות, "אכל חמטא בגדים בתוך הפה? ת"ל נפש". ולבאורה קשה למה ליה קרא "נפש", תיפוק ליה שבחוד פה אינה מטמאה מדכתיב אכילה. אלא דסלקא אדעתיה כיון שהאכילה האמורה כאן היינו רק שבעינן דרך אכילה, אולי גם בנתנה בתוך פיו שהיא דרך התחלת האכילה נמי מטמאה? "ת"ל נפש בבית נפש היא מטמאה" וכיון שבעינן רק דרך אכילה הוה אמינא שאפילו באוכלת ביותר מבכדי אכילת פרס הוה נמי דרך אכילה (דומיא

באורים

העזרה. (הגהת הגר"א "ירושלים" כנראה היא ונשגשת) חיוס נקרא כתוב (ויקרא ט"ז) "השורף אותם יכנס נגדיו", אך מפי השמועה לנווה הא דכתיב שם נקרא "יוצא אל וחקן לוחמה ושרפו נאש" לענין טונוחא נאמר האי קרא, לומר לן כיון שילאו חוץ למחנה את וטונוחא נגדים של החתעסקים נהולאתם, והעזרה נוחה אחרת היא כלפי חוץ לחומה. דליכא לאוקונוי האי קרא לענין וקוס שרפתם שהרי וחקן לשלש נוחות היו נשרפים (עיין צנזורה צומסכתין דף ס"ה): רבי יהודה אומר לאור. ר"י פליג אהכמים וסובר הא דכתוב נקרא ונפירש "השורף אותם יכנס נגדיו" אצל לא העוסקים נהולאתם. ולדידיה "השורף" הוא מיד כשיתחיל ונעשה שרפתם היינו משיציתם לאור: משיצית האור ברובן. גם ר"ש פליג אהכמים וסובר שהעוסקים נהולאתם אינם וטמאים נגדים ורק "השורף אותם יכנס נגדיו". אך הוא סובר נפירוש "השורף אותם" כשאלטה שרפת האש צרום (ונפרה אלוונה אנו ילפינן וחקרתי שכל העוסקים זה מתחלה ועד סוף וטמאים נגדים כל זמן עשייתם, כמנזלר צמיי' ה' פרה אלוונה ראש פרק ה' מהאמור צספרי פ' חקת. אצל הא שכתוב נקרא "והשליך אל תוך שרפת הפרה וכנס את נגדיו", התם כולי עלמא מודים שאינו משליך קודם שזית האור צרום. כדאיתא צתוספתא פרה פ"ה ה"ח וצמיי' ה' פרה אלוונה פ"ג ה"ג, דשאני התם דכתיב "תוך" שרפת הפרה. ועיין צחזשים לקמן צהלכה י"ג ד"ה אחד השורף וכו'): יב ווקופין של כהנים. כלומר היו מעניידים כהנים צקומה זקופה כדי שיהיה להם חיון ועוז שלא יפרוץ העם לראות ונפולין לתוך המדורה (ונפירוש רבנו חננאל צומסכתין דף ס"ח ע"א הגירסא "והיקפין של כהנים"): מפני דוחק העם. שהיו ונחלומים להיות שם צשעת שרפתם ונשום שיש ונזה צרלייתם ש"צרוצ עם הדרת חלך" (עיין צסוגית הגמרא צומסכתין דף ע' ע"א). ומהכל נפקא לן המנהג להיות נכח צנרית חילה וכדומה, כדי שתהא המנהג נעשית צמעמד רוצ עם: אחד השורף ואחד המסייע. הלשון "אחד השורף ואחד המסייע" משמע שהם שני צנרים. היינו "אחד השורף" הוא ששורף גוף הפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים כגון המהפך צנצר כשהוא על האש. "ואחד המסייע" שלא עניד מעשה צנופס, אך וצסייע הוא צשעת שריפה כגון שמשליך עצים או מהפך צנאש או חותה נחלים כדי שתצנער האש (עי' צמיי' ה' פרה אלוונה פ"ה ה"ד ועי' כלן צחזשים): המסדר את

דס"א שהטמא בגדים בתוך הפה).

יב אחד השורף ואחד המסייע בשעת שריפה. הלשון "אחד השורף ואחד המסייע" משמע שהם שני צנרים, היינו אחד השורף את גוף הפרים ושעירים הנשרפים כגון המהפך בכשר כשהוא על האש. ואחד המסייע שלא

מצפה שמואל (כ) סח: ועי' ירושלמי שם הל"ו:

טראת יחזקאל [ו] עיין תוספתא קרננות פרק י"א הלכה ג':